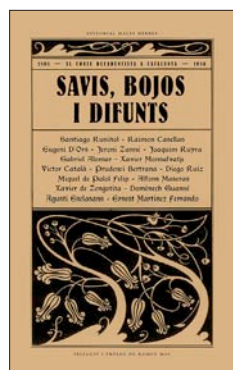

literatura
ANNA BALLBONA

Hi ha molts motius que converteixen ‘Savis, bojós i difunts. El conte decadentista a Catalunya’ en un llibre destinat a deixar traça: les intencions, l’honestat i l’oportunitat de la tria d’autors i contes, l’ordre i el criteri amb què són presentades les històries, el rescat que ofereix d’alguns noms absolutament soterrats.

Un tràngol necessari

Savis, bojós i difunts

DDAA

Editorial Males Herbes
Barcelona, 2018
288 pàgines

L’antologia comença amb un pròleg de Ramon Mas que fa d’excel·lent porta d’entrada per entendre els motius de l’antologia i per entendre què és aquest aire, aquesta actitud —més que moviment— que es pot anomenar decadentisme. S’agraeix la proximitat i la claredat amb què l’editor i escriptor enfila els 16 noms que en formen part i els 35 anys de període literari que abasta. Només de repassar-los, s’intueix la sorpresa que alguns causaran: com és que hi ha un Eugeni d’Ors o un Santiago Rusiñol dins un llibre amb històries de foscor, malestar, brutalitat, marginació, violència i humor sagnant? Aquest és un dels grans profits del volum: la voluntat de sacsejada del cànon, de la tradició, d’allò que se’ns ha presentat com un bloc de pedra monolític, sense les arestes i la diversitat que aquí llueixen gràcies a aquesta feina d’excavació i recerca. Una feina que té alguna cosa d’insubordinació davant la lectura plana dels grans noms de la literatura i dels tapats “anteriors al 1936 que han caigut en el més trist dels obllits”. I tot això sense que vulgui respondre a un cànon excessivament delimitador —assenyala el cànon establert per Molas i Castellet, “al servei de la transformació social i el redreçament patriòtic” — amb una altra etiqueta amb el mateix efecte delimitador. Ben al contrari, *Savis, bojós i difunts* reuneix estils, corrents i generacions diverses, justament perquè cal una mirada que n’ai-

regi els autors. Ras i curt, abans de 1936 hi havia molt més que “costumisme enginyós, misticisme cristià i deure patriòtic” i molta més connexió amb les tradicions europees del que es pinta.

Hi ha un altre aspecte que fa valuós aquest llibre: la invitació a “deixar de considerar els creadors com a creadors estàtics, com si al llarg de la seva vida sempre haguessin escrit dins els paràmetres d’un corrent literari concret”. Això, al capdavant, serveix per mirar la literatura del primer terç del segle XX, del segon, del tercer i de l’actualitat. I ens planta la pregunta: i si deixem d’estigmatitzar els autors com si fossin portadors d’una torxa?

El lector hi trobarà escriptors que d’una manera o altra podria associar amb la brutalitat i la negror del decadentisme (Víctor Català, Prudenci Bertrana, Raimon Casellas o Joaquim Ruyra), d’altres que li sonen com una cara coneguda de vista i d’altres que descobrirà ara. Jeroni Zanné, Gabriel Alomar, Xavier Monsalvatje, Diego Ruiz, Miquel de Palol Felip, Alfons Maseras, Xavier de Zengotita, Domènec Guansé, Agustí Esclasans i Ernest Martínez Ferrando completen la tria.

L’antologia és una invitació a continuar omplint els buits clamorosos que trobem en la literatura catalana —encara amb perplexitat—, i a allargar l’interès per algun d’aquests autors dels quals ara sols en veiem la poteta. Potser hauria es-